

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในเขตชายแดนไทย-พม่า ซึ่งใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานระหว่างวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีจุดมุ่งหมายเฉพาะ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารของสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า 2) เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า และ 3) เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารของสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า ดังนี้

การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) จำนวน 3 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structure Interview) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การยกย่องรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า ที่ได้จากการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ตารางวิเคราะห์เนื้อหา วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ตอนที่ 2 การตรวจสอบร่างรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า แหล่งข้อมูลเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 24 คน โดยประยุกต์ใช้เทคนิคเดลฟาย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) ร่างรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า และ 2) แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติ ได้แก่ ค่ามัธยฐาน และส่วนเบี่ยงควอร์ไทล์

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า

ผู้วิจัยได้ประเมินความเป็นประโยชน์และความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า โดยแหล่งข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษาครูผู้สอนและผู้ปกครอง จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) รูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า และ 2) แบบสอบถามเพื่อประเมินความเป็นประโยชน์และความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผล

ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารของสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า

1.1 ผลการศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice)

มีรายละเอียดดังนี้

การบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า ประกอบด้วย

ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ ด้านนโยบาย ด้านผู้รับผิดชอบ ด้านงบประมาณ ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ และด้านระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรม

กระบวนการบริหาร ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติ ด้านการติดตามประเมินผล ด้านการปรับปรุงแก้ไขและด้านการมีส่วนร่วม

ผลผลิต ได้แก่ นักเรียนแสดงพฤติกรรมจิตสาธารณะต่อตนเอง ครอบครัว โรงเรียน ชุมชน/ท้องถิ่น สังคม

2. ผลการสร้างรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า

2.1 ผลการยกย่องรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า มีรายละเอียด ดังนี้

ปัจจัยนำเข้า

1. ด้านนโยบาย

1.1 การกำหนดนโยบายเกี่ยวกับกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ไว้ในแผนพัฒนาสถานศึกษาอย่างชัดเจนและเป็นลายลักษณ์อักษร

1.2 นำนโยบายเกี่ยวกับกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ไปสู่การปฏิบัติให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางอย่างเป็นรูปธรรม

1.3 กำหนดนโยบายที่ชัดเจนในการสนับสนุนการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของนักเรียนที่จัดโดยหน่วยงานอื่น

2. ด้านผู้รับผิดชอบ

2.1 ผู้รับผิดชอบกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์มีความรู้ความเข้าใจของพฤติกรรมในพื้นที่ชายแดนไทย – พม่า

2.2 ผู้รับผิดชอบกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์มีความมุ่งมั่นตั้งใจในการทำงานตามบทบาทหน้าที่อย่างแท้จริง

3. ด้านงบประมาณ

3.1 การได้รับงบประมาณที่ใช้ในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์จากหน่วยงานต้นสังกัดอย่างเพียงพอ

3.2 การได้รับงบประมาณในการดำเนินงานกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์จากองค์กรเอกชน (NGO), มูลนิธิ และหน่วยงานอื่น ๆ

3.3 การได้รับเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ แรงงาน ในการดำเนินงาน กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์จากองค์กร (NGO), มูลนิธิ และหน่วยงานอื่น ๆ

4. ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์

4.1 จัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

4.2 จัดอุปกรณ์ที่เพียงพอในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

4.3 เตรียมสถานที่สำหรับการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เกิดจากการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

5. ด้านระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรม

5.1 กำหนดเวลาไว้ไม่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานของหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน 2551

5.2 กำหนดจำนวนครั้งสำหรับการจัดกิจกรรมในแต่ละปีการศึกษาให้ชัดเจน กระบวนการ

1. ด้านการวางแผน

1.1 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ไว้อย่างชัดเจนและเป็นลายลักษณ์อักษร

1.2 นำนโยบายที่กำหนดโดยหน่วยงานต้นสังกัดมาใช้ในการวางแผนจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

2. ด้านการปฏิบัติ

2.1 กำหนดบทบาท หน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ไว้อย่างชัดเจน

2.2 กำหนดให้นักเรียนได้รับผิดชอบการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

3. ด้านการติดตาม ประเมินผล

3.1 กำหนดปฏิทินการติดตาม นิเทศ และประเมินการดำเนินงาน

3.2 กำหนดให้มีการติดตาม นิเทศ และประเมินการดำเนินงานกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ โดยสะท้อนผล เป็นระยะ

3.3 รายงานผลการติดตาม นิเทศ และประเมินการดำเนินงานกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ให้ผู้เกี่ยวข้องและหน่วยงานอื่นทราบ

4. ด้านการปรับปรุงแก้ไข

4.1 นำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์มาใช้ในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

4.2 ประชาสัมพันธ์กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ในรูปแบบที่หลากหลาย

5. ด้านการมีส่วนร่วม

5.1 การดำเนินการวางแผนร่วมกับนักเรียนในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

5.2 การใช้ความร่วมมือของครู ผู้ปกครองและหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

5.3 ให้นักครูและหน่วยงานอื่น ได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์อย่างแท้จริง

5.4 กำหนดบทบาทหน้าที่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการติดตาม นิเทศ และประเมินการดำเนินงาน

5.5 การจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ควรได้รับการช่วยเหลือและสนับสนุนในการจัดกิจกรรมจากผู้ที่เกี่ยวข้อง

5.6 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ร่วมกันนำข้อเสนอแนะมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

ผลผลิต

นักเรียนแสดงพฤติกรรมจิตสาธารณะต่อตนเอง ครอบครัว โรงเรียน ชุมชน/ท้องถิ่น สังคม

1. นักเรียนมีพฤติกรรมจิตสาธารณะต่อตัวเอง เช่น ความมีน้ำใจ อดทน สู้งาน เอื้ออาทร ชอบช่วยเหลือผู้อื่น มีความเมตตา แบ่งปัน คิดเชิงบวก มองโลกในแง่ดี รักพวกพ้อง เสียสละ มีสัมมาคารวะ นอบน้อมต่อมตน ฯลฯ

2. นักเรียนมีพฤติกรรมจิตสาธารณะต่อครอบครัว เช่น ความรับผิดชอบ ช่วยเหลืองานในครอบครัว มีความกตัญญูต่อพ่อแม่และผู้มีพระคุณ แบ่งปันสิ่งของในครอบครัว ห่วงใยสงสารคนในครอบครัว ฯลฯ

3. นักเรียนมีพฤติกรรมจิตสาธารณะต่อโรงเรียน เช่น มีความรับผิดชอบในหน้าที่/กิจกรรม ช่วยเหลืองานด้วยความเต็มใจ ตั้งใจ มีเป้าหมายในการเรียนการทำงาน ยอมรับและเข้าร่วมกิจกรรมประเพณี วัฒนธรรมตามกลุ่มชาติพันธุ์ รักสามัคคีในหมู่คณะ ฯลฯ

4. นักเรียนมีพฤติกรรมจิตสาธารณะต่อชุมชน/ท้องถิ่น เช่น เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนด้วยความเต็มใจ ร่วมพัฒนาอนุรักษ์และสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น เห็นคุณค่าความสำคัญของการใช้ภาษาไทยและภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ในการสื่อสาร ฯลฯ

5. นักเรียนมีพฤติกรรมจิตสาธารณะต่อสังคม เช่น มีความเสียสละร่วมบริจาค มีความสามัคคีปรองดอง สามารถปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุข เห็นคุณค่าของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม รักพวกพ้อง เคารพและปฏิบัติตามลัทธิ มีความซื่อสัตย์ในแผ่นดิน รักสงบ สืบสานวัฒนธรรม ประเพณีด้วยความศรัทธา เกิดทุนสถาบันเกียรติยศของไทย ฯลฯ

2.2 ผลการตรวจสอบร่างรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า โดยการประยุกต์ใช้เทคนิคเดลฟาย

2.2.1 ผลการตรวจสอบร่างรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า มีรายละเอียดดังนี้

ปัจจัยนำเข้า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกัน โดยมีผลการตรวจสอบทุกรายการผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และค่าสูงที่สุดเกี่ยวกับร่างรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ ข้อ 6 งบประมาณที่ใช้ในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ควรได้รับการสนับสนุนจากต้นสังกัดอย่างเพียงพอ ลำดับที่สอง มี 3 ข้อ คือ ข้อ 11 การเตรียมสถานที่และอุปกรณ์สำหรับการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์เกิดจากการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ข้อ 2 สถานศึกษาควรนำนโยบายเกี่ยวกับกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ไปสู่การปฏิบัติให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางอย่างเป็นรูปธรรม และ ข้อ 12 การจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ควรกำหนดเวลาไว้ไม่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ลำดับที่ห้า คือ ข้อ 13 การจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและประโยชน์มีการกำหนดจำนวนครั้งสำหรับการจัดกิจกรรมในแต่ละปีการศึกษาให้ชัดเจน

กระบวนการ ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกัน โดยมีผลการตรวจสอบทุกรายการผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และค่าสูงที่สุดเกี่ยวกับร่างรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ ข้อ 1 สถานศึกษามีการวิเคราะห์จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ไว้อย่างชัดเจนและเป็นลายลักษณ์อักษร ลำดับที่สอง มี 2 ข้อ คือ ข้อ 5 สถานศึกษากำหนดปฏิทินการติดตาม นิเทศ และประเมินการดำเนินงาน ข้อ 6 สถานศึกษากำหนดให้มีการติดตาม นิเทศ และประเมินการ

ดำเนินงานกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ โดยสะท้อนผล เป็นระยะ ลำดับที่สี่ คือ ข้อ 7 สถานศึกษารายงานผลการติดตาม นิเทศ และประเมินการดำเนินงานกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ให้ผู้เกี่ยวข้องและหน่วยงานอื่นทราบ

ผลผลิต ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกัน โดยมีผลการตรวจสอบทุกรายการผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และค่าสูงที่สุดเกี่ยวกับร่างรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ ข้อ 3 นักเรียนมีพฤติกรรมจิตสาธารณะต่อโรงเรียน เช่น มีความรับผิดชอบในหน้าที่/กิจกรรม ช่วยเหลืองานด้วยความเต็มใจ มีเป้าหมายในการเรียนการทำงานรักสามัคคีในหมู่คณะ ฯลฯ ลำดับที่สอง คือ ข้อ 5 สถานศึกษาให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์อย่างแท้จริง ลำดับที่สาม คือ ข้อ 2 นักเรียนมีพฤติกรรมจิตสาธารณะต่อครอบครัว เช่น ความรับผิดชอบ ช่วยเหลืองานในครอบครัว มีความกตัญญูต่อพ่อแม่และผู้มีพระคุณ แบ่งปันสิ่งของในครอบครัว ห่วงใยคนในครอบครัว ฯลฯ

2.2.2 รูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า มีรายละเอียดดังนี้

ปัจจัยนำเข้า

1. ด้านนโยบาย

1.1 กำหนดนโยบายเกี่ยวกับกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ไว้ในแผนพัฒนาสถานศึกษาอย่างชัดเจนและเป็นลายลักษณ์อักษร

1.2 นำนโยบายเกี่ยวกับกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ไปสู่การปฏิบัติให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางอย่างเป็นรูปธรรม

1.3 กำหนดนโยบายที่ชัดเจนในการสนับสนุนการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของนักเรียนที่จัดโดยหน่วยงานอื่น

2. ด้านผู้รับผิดชอบ

2.1 ผู้รับผิดชอบกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์มีความรู้ความเข้าใจของพหุวัฒนธรรมในพื้นที่ชายแดนไทย – พม่า

2.2 ผู้รับผิดชอบกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์มีความมุ่งมั่นตั้งใจในการทำงานตามบทบาทหน้าที่อย่างแท้จริง

3. ด้านงบประมาณ

3.1 การได้รับงบประมาณที่ใช้ในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์จากหน่วยงานต้นสังกัดอย่างเพียงพอ

3.2 การได้รับงบประมาณในการดำเนินงานกิจกรรมเพื่อสังคมและ
สาธารณประโยชน์จากองค์กรเอกชน (NGO), มูลนิธิ และหน่วยงานอื่น ๆ

3.3 การได้รับเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ แรงงาน ในการ
ดำเนินงานกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์จากองค์กร (NGO), มูลนิธิ และหน่วยงาน
อื่น ๆ

4. ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์

4.1 จัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมเพื่อ
สังคมและสาธารณประโยชน์

4.2 จัดอุปกรณ์ที่เพียงพอในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและ
สาธารณประโยชน์

4.3 เตรียมสถานที่สำหรับการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและ
สาธารณประโยชน์เกิดจากการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

5. ด้านระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรม

5.1 กำหนดเวลาไว้ไม่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานของหลักสูตรการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน 2551

5.2 กำหนดจำนวนครั้งสำหรับการจัดกิจกรรมในแต่ละปีการศึกษาให้
ชัดเจน

กระบวนการ

1. ด้านการวางแผน

1.1 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรม
เพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ไว้อย่างชัดเจนและเป็นลายลักษณ์อักษร

1.2 นำนโยบายที่กำหนดโดยหน่วยงานต้นสังกัดมาใช้ในการวางแผน
จัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

2. ด้านการปฏิบัติ

2.1 กำหนดบทบาท หน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมเพื่อ
สังคมและสาธารณประโยชน์ไว้อย่างชัดเจน

2.2 กำหนดให้นักเรียนได้รับผิดชอบการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและ
สาธารณประโยชน์

3. ด้านการติดตาม ประเมินผล

3.1 กำหนดปฏิทินการติดตาม นิเทศ และประเมินการดำเนินงาน

3.2 กำหนดให้มีการติดตาม นิเทศ และประเมินการดำเนินงาน กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ โดยสะท้อนผล เป็นระยะ

3.3 รายงานผลการติดตาม นิเทศ และประเมินการดำเนินงาน กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ให้ผู้เกี่ยวข้องและหน่วยงานอื่นทราบ

4. ด้านการปรับปรุงแก้ไข

4.1 นำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ มาใช้ในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

4.2 ประชาสัมพันธ์กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ใน รูปแบบที่หลากหลาย

5. ด้านการมีส่วนร่วม

5.1 การดำเนินการวางแผนร่วมกับนักเรียนในการจัดกิจกรรมเพื่อ สังคมและสาธารณประโยชน์

5.2 การใช้ความร่วมมือของครู ผู้ปกครองและหน่วยงานอื่น ๆ ที่ เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

5.3 ให้บุคคลและหน่วยงานอื่น ได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อ สังคมและสาธารณประโยชน์อย่างแท้จริง

5.4 กำหนดบทบาทหน้าที่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการติดตาม นิเทศ และประเมินการดำเนินงาน

5.5 การจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ควรได้รับการ ช่วยเหลือและสนับสนุนในการจัดกิจกรรมจากผู้ที่เกี่ยวข้อง

5.6 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ร่วมกันนำข้อเสนอแนะมาใช้ในการปรับปรุง และพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

ผลผลิต

นักเรียนแสดงพฤติกรรมจิตสาธารณะต่อตนเอง ครอบครัวโรงเรียน ชุมชน/

ท้องถิ่น สังคม

1. นักเรียนมีพฤติกรรมจิตสาธารณะต่อตัวเอง เช่น ความมีน้ำใจ อดทน สู้งาน เอื้ออาทร ชอบช่วยเหลือผู้อื่น มีความเมตตา แบ่งปัน คิดเชิงบวก มองโลกในแง่ดี รักพวกพ้อง เสียสละ มีสัมมาคารวะ นอบน้อมถ่อมตน ฯลฯ

2. นักเรียนมีพฤติกรรมจิตสาธารณะต่อครอบครัว เช่น ความรับผิดชอบ ช่วยเหลืองานในครอบครัว มีความกตัญญูต่อพ่อแม่และผู้มีพระคุณ แบ่งปันสิ่งของในครอบครัว ห่วงใยสงสารคนในครอบครัว ฯลฯ

3. นักเรียนมีพฤติกรรมจิตสาธารณะต่อโรงเรียน เช่น มีความรับผิดชอบ ในหน้าที่/กิจกรรม ช่วยเหลืองานด้วยความเต็มใจ ตั้งใจ มีเป้าหมายในการเรียนการทำงาน ยอมรับ และเข้าร่วมกิจกรรมประเพณี วัฒนธรรมตามกลุ่มชาติพันธุ์ รักสามัคคีในหมู่คณะ ฯลฯ

4. นักเรียนมีพฤติกรรมจิตสาธารณะต่อชุมชน/ท้องถิ่น เช่น เข้าร่วม กิจกรรมของชุมชนด้วยความเต็มใจ ร่วมพัฒนา อนุรักษ์และสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น เห็นคุณค่า ความสำคัญของการใช้ภาษาไทยและภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ในการสื่อสาร ฯลฯ

5. นักเรียนมีพฤติกรรมจิตสาธารณะต่อสังคม เช่น มีความเสียสละร่วม บริจาค มีความสามัคคีปรองดอง สามารถปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุข เห็นคุณค่าของ ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม รักพวกพ้อง เคารพและปฏิบัติตามลัทธิ มีความซื่อสัตย์ในแผ่นดิน รัก สงบ สืบสานวัฒนธรรม ประเพณีด้วยความศรัทธา เกิดทุนสถาบันกษัตริย์ของไทย ฯลฯ

3. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขต ชายแดนไทย-พม่า

3.1 ผลการประเมินความเป็นประโยชน์และความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหาร กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า มีรายละเอียดดังนี้

3.1.1 ผลการประเมินความเป็นประโยชน์ พบว่า รูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อ สังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่าในภาพรวมมีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก

3.1.2 ผลการประเมินความเป็นไปได้ พบว่า รูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อ สังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่าในภาพรวมมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

3.2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้ปกครองที่มีต่อรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า มีรายละเอียดดังนี้

รูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า เป็นแนวทางและแนวปฏิบัติที่สามารถนำไปใช้ในบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้จริง มีความเป็นประโยชน์และความเป็นไปได้อย่างมาก หากสถานศึกษานำไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและจริงจัง การจัดกิจกรรมควรบูรณาการกับการจัดการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ คำนึงถึงสภาพและบริบทของแต่ละสถานศึกษา จะก่อให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง และหากมีการกำหนดตัวชี้วัดในแต่ละด้านจะสะดวกแก่การนำรูปแบบไปใช้ ส่วนผู้ที่เกี่ยวข้องที่จะนำรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ไปใช้จะต้องเป็นแบบอย่างที่ดี มีความมุ่งมั่นตั้งใจ และควรสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน ก่อนจะนำไปสู่การปฏิบัติ

อภิปรายผล

จากสรุปผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การศึกษาสภาพการบริหารของสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดีในการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า พบว่า

การบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า ประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ ด้านนโยบาย ด้านผู้รับผิดชอบ ด้านงบประมาณ ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ และด้านระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรม กระบวนการ ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติด้านการติดตาม ประเมินผล ด้านการปรับปรุงแก้ไขและด้านการมีส่วนร่วม และผลผลิต ได้แก่ นักเรียนแสดงพฤติกรรมจิตสาธารณะต่อตนเอง ครอบครัวยุทธชน/ท้องถิ่น สังคม เนื่องจาก การบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า เป็นการดำเนินที่สถานศึกษาใช้กระบวนการบริหารงานที่เป็นระบบ มีทั้งองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อย ตั้งแต่ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต จึงทำให้สามารถมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างส่วนต่าง ๆ ของการดำเนินงาน ทำให้การดำเนินงานเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลต่อเป้าหมายที่กำหนดไว้

สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฉันทนา กล่อมจิต สายชล สิงห์สุวรรณ และเพ็ญประภา ชูกระเดื่อง (2549) ที่ได้ศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ พบว่า ขั้นตอนและกระบวนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ จะประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การวางแผน 2) การบริหารจัดการ 3) การประเมินผล 4) ปัจจัยเกื้อหนุน 5) การพัฒนาตนเอง ของครู การทำงานทุกขั้นตอนและองค์ประกอบจะต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย มีขั้นตอน การทำเป็นเอกสารชัดเจน การมอบหมายความรับผิดชอบ การติดตามงาน และการจัดบรรยากาศ มีแหล่งการเรียนรู้ การให้คำปรึกษาและการสนับสนุนการให้กำลังใจจากผู้บริหารและผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้องและครูจะต้องมีการอุทิศเวลาเต็มความสามารถ สภาพการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและ สาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาใน เขตชายแดนไทย-พม่า ยังสอดคล้องกับแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551" ของกระทรวงศึกษาธิการ (2552, หน้า 7, 55) ซึ่งได้กำหนดหลักสำคัญในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไว้ ได้แก่ 1) มีเป้าหมายของการจัด กิจกรรมที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม และครอบคลุมผู้เรียนทุกคน 2) เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้พัฒนาตนเอง อย่างรอบด้าน เต็มตามศักยภาพ ตามความสนใจ ความถนัด ความต้องการ เหมาะสมกับวัยและ วุฒิภาวะ 3) เป็นกิจกรรมที่ปลูกฝังและส่งเสริมสำนึกในการบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ในลักษณะต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ และ 4) เป็นกิจกรรมที่ยึดหลักการมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ปราชญ์ ชาวบ้าน องค์กร และหน่วยงานอื่น มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม

ดังนั้น ผลจากการวิเคราะห์การบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า ที่ประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลผลิต สามารถดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในพื้นที่เขตชายแดนไทย-พม่า สามารถมองเห็น ความสัมพันธ์กันทั้งระบบ มีเป้าหมายที่ชัดเจนซึ่งจะทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการคุณภาพของ ผู้เรียนต่อไป

2. การสร้างรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดน ไทย-พม่า พบว่า

รูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า ประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลผลิต สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย ด้านนโยบาย ได้แก่ สถานศึกษามีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ไว้ในแผนพัฒนาสถานศึกษาอย่างชัดเจนและเป็นลายลักษณ์อักษร สถานศึกษาควรนำนโยบายเกี่ยวกับกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ไปสู่การปฏิบัติให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางอย่างเป็นรูปธรรม สถานศึกษามีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจนในการสนับสนุนการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของนักเรียนที่จัดโดยหน่วยงานอื่น ด้านผู้รับผิดชอบ ได้แก่ ผู้รับผิดชอบกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่อย่างแท้จริง ผู้รับผิดชอบกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์มีความมุ่งมั่นตั้งใจในการทำงาน มีจิตอาสาและเสียสละเพื่อส่วนรวม ด้านงบประมาณ ได้แก่ งบประมาณที่ใช้ในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ควรได้รับการสนับสนุนจากต้นสังกัดอย่างเพียงพอ การดำเนินงานกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ควรได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานอื่น ๆ การดำเนินงานกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจากหน่วยงานอื่น เช่น คุรุภัณฑ์ วัสดุ อุปกรณ์ แรงงาน ฯลฯ ด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ ได้แก่ สถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ สถานศึกษามีอุปกรณ์ที่เพียงพอในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ การเตรียมสถานที่และอุปกรณ์สำหรับการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์เกิดจากการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ด้านระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรม การจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ควรกำหนดเวลาไว้ไม่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 การจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและประโยชน์มีการกำหนดจำนวนครั้งสำหรับการจัดกิจกรรมในแต่ละปีการศึกษาให้ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสันติ บุรณะชาติ (2552) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องรูปแบบการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนฐานความหลากหลายทางวัฒนธรรมและกลุ่มชาติพันธุ์ พบว่า องค์ประกอบที่สำคัญของการบริหารของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้แก่ ปรัชญาการจัดการศึกษานโยบายการจัดการศึกษา แนวคิดและหลักการในการจัดการศึกษา ระบบการบริหารสถานศึกษาได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านหลักสูตร 3) ด้านการเรียนการสอน 4) ด้านบุคคล 5) ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน และเป้าหมายของการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 1) นักเรียนเป็นคนดี เก่งและอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ 2) บุคลากรของสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาบนฐานความหลากหลายทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ 3) สถานศึกษามีการจัดการศึกษาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความหลากหลายทางวัฒนธรรม

ของกลุ่มชาติพันธุ์รวมทั้งสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันทั้งภายในและระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ เคารพให้เกียรติและยอมรับซึ่งกันและกัน 4) ผู้ปกครองและชุมชน ทุกกลุ่มชาติพันธุ์ตลอดจนคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง จริงจัง ให้เกียรติและเคารพซึ่งกันและกัน และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ มนต์ภัสร์ มโนการณ (2555, หน้า 180) การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงและทุรกันดาร พบว่า มีองค์ประกอบหลัก 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า (Inputs) กระบวนการ (Process) ผลผลิต (Outputs) โดยองค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบย่อยได้แก่ 1) บุคลากร ประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และครู 2) งานบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วยภารกิจหลัก: งานวิชาการ และ ภารกิจสนับสนุน: งานสนับสนุนงานวิชาการ องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวางแผน (Planning: P) 2) การจัดองค์การ (Organizing: O) 3) การลงมือปฏิบัติ (Doing: D) 4) การควบคุม (Controlling: C) 5) การปรับปรุง (Acting: A) และมีการจูงใจ (Motivating: M) เป็นกลไกในการขับเคลื่อนทุกขั้นตอน และองค์ประกอบที่ 3 ผลผลิต ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) โอกาสได้รับบริการทางการศึกษา 2) คุณภาพของนักเรียนและสถานศึกษา 3) ประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา

ดังนั้นจะเห็นได้ว่ารูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า ที่มีองค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้าซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า จะมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับคุณภาพของการดำเนินกิจกรรมและคุณภาพของผลผลิตต่อไป

กระบวนการ ประกอบด้วย ด้านการวางแผน ได้แก่ สถานศึกษามีการวิเคราะห์จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ไว้อย่างชัดเจนและเป็นลายลักษณ์อักษร สถานศึกษามีการวางแผนเกี่ยวกับกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ไว้อย่างชัดเจน ด้านการปฏิบัติ ได้แก่ สถานศึกษามีการกำหนดบทบาท หน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ไว้อย่างชัดเจน สถานศึกษากำหนดให้นักเรียนได้รับผิดชอบการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ด้านการติดตาม ประเมินผล ได้แก่ สถานศึกษากำหนดปฏิทินการติดตาม นิเทศ และประเมินการดำเนินงาน สถานศึกษากำหนดให้มีการติดตาม นิเทศ และประเมินการดำเนินงานกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ โดยสะท้อนผล เป็นระยะ สถานศึกษารายงานผลการติดตาม นิเทศ และประเมินการดำเนินงาน

กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ให้ผู้เกี่ยวข้องและหน่วยงานอื่นทราบ ด้านการปรับปรุงแก้ไข ได้แก่ สถานศึกษามีการนำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์มาใช้ในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ในรูปแบบที่หลากหลาย และด้านการมีส่วนร่วม ได้แก่ สถานศึกษามีการดำเนินการวางแผนร่วมกับนักเรียนในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ สถานศึกษามีการใช้ความร่วมมือของครู ผู้ปกครองและหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ สถานศึกษาให้บุคคลและหน่วยงานอื่น ได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์อย่างแท้จริง ผู้ที่เกี่ยวข้องช่วยเหลือและสนับสนุนทรัพยากรในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ สถานศึกษากำหนดบทบาทหน้าที่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการติดตาม นิเทศ และประเมินการดำเนินงาน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ร่วมกันนำข้อเสนอแนะมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ จะพบว่า กระบวนการดำเนินงานทั้งหมดเป็นกระบวนการที่มีขั้นตอนที่ชัดเจนเป็นหัวใจของการดำเนินงานในสถานศึกษาที่จะนำไปสู่การพัฒนาสถานศึกษาให้สามารถดำเนินงานได้อย่างเกิดประสิทธิภาพ สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ วรภัทร ภูเจริญ (2543, หน้า 112) ที่กล่าวว่า การทำงานที่เป็นระบบ คือ การทำงานที่เป็นระบบเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพ และคุณภาพของการดำเนินงาน ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ วางแผน ปฏิบัติ ตรวจสอบ และการปรับปรุง ประโยชน์ของการบริหารและควบคุมคุณภาพวงจรเดมมิง (Deming Cycle) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ โฉมฉาย กาศโอสถ (2554) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับ รูปแบบการบริหารกิจกรรมนักเรียนแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า องค์ประกอบสำคัญของการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนที่ 3 กระบวนการบริหารกิจกรรมนักเรียน ได้แก่ คณะกรรมการที่ปรึกษากิจกรรมนักเรียน (กำหนดนโยบาย การเสนอแนะ การสนับสนุนส่งเสริม การประเมินผล) คณะกรรมการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียน (การตัดสินใจ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การประเมินผลงาน การปรับปรุงและพัฒนา การรายงานผล)

นอกจากนี้กระบวนการบริหารรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า ยังให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของบุคคลทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา รวมทั้งองค์กรภาคีที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม เนื่องจากการจัดกิจกรรมที่จะส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนมากที่สุดจะต้องอาศัยความร่วมมือ ร่วมแรงร่วมใจของทุกภาคส่วน

มาใช้ในการดำเนินงาน สอดคล้องกับผลการศึกษาของภาณุวัฒน์ รักดีวงศ์ (2552) ที่พบว่า กระบวนการในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์เป็นการสอนเด็กให้รู้จักกับความจริงในสังคม กระตุ้นให้เด็กได้รู้จักคิดและตัดสินใจระทำการสร้างสรรค์กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ และเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความสมัครใจและรับผิดชอบ ไม่มีรูปแบบกิจกรรมที่จำเพาะแน่นอน โดยชุมชนอาจเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบอาสาสมัครของชุมชน เพื่อการเป็นตัวอย่างที่ดีแก่เด็ก และสอดคล้องกับผลการศึกษาของเปรมใจ วังศิริไพศาล (2552) ที่ได้ทำการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบและแนวทางการจัดการศึกษาสำหรับคนต่างด้าวกรณีศึกษาอำเภอแม่สอด พบว่า การจัดการศึกษาและบทเรียนที่ดีสำหรับเด็กต่างด้าว ประกอบด้วย 1) รูปแบบการเรียนการสอน 2) การเตรียมความพร้อมของเด็กต่างด้าว 3) ภาษาที่ใช้ในการเรียนการสอน 4) หลักสูตร 5) การสอนเนื้อหาด้วยทักษะชีวิต 6) คุณภาพครู 7) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กต่างด้าว 8) การมีส่วนร่วมของท้องถิ่น และสอดคล้องกับผลการศึกษาของเสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2552) ที่ได้ศึกษาเรื่อง สภาพการจัดการศึกษาให้กับนักเรียนชายขอบในจังหวัดชายแดนไทยที่ติดต่อกับประเทศกัมพูชา พบว่า องค์ประกอบสำคัญของการบริหาร ประการหนึ่ง คือ การมีส่วนร่วมขององค์กรเอกชน ชุมชนในการสนับสนุนส่งเสริมการจัดการศึกษาในพื้นที่ และสอดคล้องผลการศึกษาของกฤษณะ คำสุวรรณ (2550) ที่ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้บริหารในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโรงเรียนบูรณศึกษา เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร มีข้อเสนอแนะแนวทาง การปรับปรุงบทบาทของผู้บริหารในการบริหารในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน คือ ควรมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและปฏิบัติให้ชัดเจน และควรเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแนวทางในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมากยิ่งขึ้น ควรกำหนดให้มีการนิเทศ ติดตาม และสรุปผลการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

ผลผลิต คือ นักเรียนแสดงพฤติกรรมจิตสาธารณะต่อตนเอง ครอบครัวโรงเรียน ชุมชน/ท้องถิ่น สังคม ได้แก่ 1) นักเรียนมีพฤติกรรมจิตสาธารณะต่อตัวเอง เช่น ความมีน้ำใจ ความเอื้ออาทร การช่วยเหลือผู้อื่น มีความเมตตา การแบ่งปัน การคิดบวก มองโลกในแง่ดี รักพวกพ้อง เสียสละ มีสัมมาคารวะ นอบน้อมถ่อมตน ฯลฯ 2) นักเรียนมีพฤติกรรมจิตสาธารณะต่อครอบครัว เช่น ความรับผิดชอบ ช่วยเหลืองานในครอบครัว มีความกตัญญูต่อพ่อแม่และผู้มีพระคุณ แบ่งปันสิ่งของในครอบครัว ห่วงใยคนในครอบครัว ฯลฯ 3) นักเรียนมีพฤติกรรมจิตสาธารณะต่อโรงเรียน เช่น มีความรับผิดชอบในหน้าที่/กิจกรรม ช่วยเหลืองานด้วยความเต็มใจ มีเป้าหมายในการเรียน การทำงานรักสามัคคีในหมู่คณะ ฯลฯ 4) นักเรียนมีพฤติกรรมจิตสาธารณะต่อชุมชน/ท้องถิ่น เช่น เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนด้วยความเต็มใจร่วมพัฒนาอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและสืบทอดภูมิปัญญา

ท้องถิ่น ยอมรับในความแตกต่างของวัฒนธรรมประเพณีของกลุ่มชาติพันธุ์ ฯลฯ และ5) นักเรียนมีพฤติกรรมจิตสาธารณะต่อสังคม เช่น มีความเสียสละร่วมบริจาค มีความสามัคคีปรองดอง สามารถปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุข เห็นคุณค่าของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม มีความซาบซึ้งในแผ่นดิน รักสงบ สืบสานวัฒนธรรม ประเพณีด้วยความศรัทธา เทิดทูนสถาบันกษัตริย์ของไทย ฯลฯ ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ที่กำหนดโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สํานักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2553, หน้า 146) จำนวน 4 ประการ คือ 1) ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกให้แก่ผู้เรียนในการบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อครอบครัว โรงเรียน ชุมชน สังคม และประเทศชาติ 2) ให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามความถนัดและความสนใจในลักษณะอาสาสมัคร และ 3) ให้ผู้เรียนมีความรู้ คุณธรรม จริยธรรม ตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และ 4) ให้ผู้เรียนมีจิตสาธารณะและใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

3. การประเมินรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า พบว่า

การประเมินความเป็นประโยชน์และความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก รูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า เป็นแนวทางในการดำเนินงานที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่อยู่ในพื้นที่เขตชายแดนไทย-พม่า และมีแนวทางที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในแต่ละพื้นที่อย่างหลากหลาย มีแนวทางที่ชัดเจน เป็นการดำเนินงานที่มีลำดับขั้นตอนที่ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของสุบัน พรเวียง (2555, หน้า 324) ที่กล่าวไว้ว่า แนวทางที่มีความชัดเจน เป็นการดำเนินงานที่เป็นตามลำดับขั้นตอน ตามความพร้อมของแต่ละสถานศึกษา คำนึงถึงข้อจำกัดของภูมิสังคม และมีเป้าหมายในการดำเนินการ หากดำเนินการอย่างต่อเนื่องตามแนวทางที่กำหนดก็น่าจะทำให้เกิดประโยชน์ มีความเป็นไปได้และเกิดความยั่งยืน

นอกจากนี้ การนำรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า ไปประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้เกิดคุณค่าอย่างแท้จริง สถานศึกษาควรนำไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและจริงจัง การจัดกิจกรรมควรบูรณาการกับการจัดการเรียนรู้ในแต่ละ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ คำนึงถึงสภาพและบริบทของแต่ละสถานศึกษา ผู้ที่เกี่ยวข้องที่จะนำรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ไปใช้จะต้องเป็นแบบอย่างที่ดี มีความมุ่งมั่นตั้งใจ และควรสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน ก่อนจะนำไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งจะเกิดประโยชน์ต่อการคุณภาพผู้เรียนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้เกี่ยวข้องที่จะนำรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า ควรเป็นแบบอย่างที่ดีและมีความมุ่งมั่นตั้งใจ

1.2 สถานศึกษาที่จะนำรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า ไปใช้ในการจัดกิจกรรมควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องและจริงจัง

1.3 รูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า ควรจัดกิจกรรมที่บูรณาการกับการจัดการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้

1.4 การนำรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า ไปใช้ควรคำนึงถึงสภาพและบริบทของแต่ละสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษารูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-ลาว ไทย-มาเลเซียในพื้นที่จริง เพื่อศึกษาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของรูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า

2.2 ควรมีการศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมขององค์กร มูลนิธิหรือหน่วยงานอื่นเกี่ยวกับการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่า

2.3 ควรมีการศึกษารูปแบบการบริหารกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตชายแดนไทย-พม่าในพื้นที่เฉพาะ เช่น รายเขตพื้นที่การศึกษาตามแนวชายแดน ตามกลุ่มชาติพันธุ์ ตามจังหวัด อำเภอ เป็นต้น

